

Ügyvédek

A MAGYAR ÜGYVÉDI KAMARA
FOLYÓIRATA

lapja

LI. évfolyam 3. szám

2012 Május-Június

Dr. Darák Péter:
Nemzetünk egységét
és nyugalmát se partikuláris
érdekek, se politikai ideológiák
ne zavarhassák meg

Itt formálódik a Kossuth téri „alkotmányos háromszög”

Kúriai emlékülés

Évezredes bíráskodási hagyományok

Az évezredes múltra visszatekintő Kúria nemzetmegtartó szerepét hangsúlyozta Darák Péter, a Kúria elnöke a felsőbb bíróság ünnepi teljes ülésén április 3-án. Az ünnepségre abból az alkalomból került sor, hogy az 1848-49-es forradalom és szabadságharc leverését követő önkényuralom után, másfél évszázaddal ezelőtt, 1861. április 3-án állították vissza a Kúriát, amely már a magyar államiság kezdetén curia regis, azaz királyi udvar elnevezéssel az igazságszolgáltatás legfelsőbb fóruma volt.

Részt vett az emlékülésen Kövér László, az Országgyűlés elnöke, aki azokban a napokban teljes jogkörrel helyettesítette a lemondott köztársasági elnököt, továbbá dr. Paczolay Péter, az Alkotmánybíróság elnöke, dr. Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes, közigazgatási és igazságügyi miniszter, dr. Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke, dr. Pálinkás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, ott voltak parlamenti frakciók és bizottsá-

gok képviselői, bírósági vezetők, volt legfelsőbb bírósági elnökök és legfőbb ügyészek, valamint a Kúria bírái.

Dr. Darák Péter történeti vonatkozásokat és a mai helyzetet ismertető előadása után (lásd külön összefoglaló cikkünket) dr. Bánáti János, a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke ünnepi beszédében (lásd külön cikkünket) annak fontosságát emelte ki, hogy az igazságszolgáltatás alapos és gyors munkát végezzen, amelyet a társa-

dalom megnyugvással fogad, mert bizalommal van a bíróságok iránt. E bizalom érdekében még sok a teendő.

Dr. Polt Péter legfőbb ügyész hangsúlyozta: az ügyész nem a büntetést, hanem az igazságot keresi, a megsértett jogrend számára az elégtételt. A jogegység elősegítése és a törvényesség szolgálata a közvádoló kötelessége is.

Az emlékülésen Orbán Viktor miniszterelnök beszédet mondott, amit külön cikkben ismertetünk. ■

Dr. Darák Péter ünnepi megemlékezése

Az igazság a hatalom talpköve

Százötven évvel ezelőtt, 1861. április 3-án állították vissza a Kúriát – kezdte megnyitó beszédét a Kúria emlékülésén dr. Darák Péter elnök. A szabadságharc leverését követő önkényuralom megszűnéséhez, a

jes ülésén az Ideiglenes Törvénykezési Szabályokat a törvényhozás intézkedéséig ideiglenesen „*állandó xsinormértékül*” elfogadta, a bíróságoknak hatályos jogként ajánlotta. A gyűjtemény magánjogi része

kiegyezéshez vezető út első lépéseként értékelhető 1861-es esztendő alkotmány- és jogtörténeti szempontból is jelentős. Alkotmánytörténeti szempontból azért, mert az 1000 éves magyar államiságnak a kezdetektől fogva lételeme volt a bírói hatalom gyakorlása: *az igazságszolgáltatás önállósága az állami szuverenitás része, mely nélkül egy nemzet szabadságáról, függetlenségéről nem beszélhetünk.* Márpedig 1861-ben a Kúria és a régi bírósági szervezet visszaállításával megszűnt a Habsburg-abszolutizmus bíróságainak joghatósága, helyreállt az önálló magyar igazságszolgáltatás. 1861 jogtörténeti jelentősége abban áll, hogy *az Országbírói Értekezlet* – amely nevével elentétben nem csupán bírásokból állt, hanem az ügyvédi kar, a kereskedelmi és ipari kamarák képviselőinek részvételével működött – *kimunkálta* a polgári és büntető anyagi jogi és eljárásjogi rendelkezéseket egyaránt tartalmazó *Ideiglenes Törvénykezési Szabályokat*, azaz a magyar bírói fórumrendszer mellett a magyar jogot is helyreállították. A Kúria 1861. július 23-án tartott tel-

közel 100 évig, a Polgári Törvénykönyv 1959. évi elfogadásáig a magyar magánjog egyik legfontosabb forrása volt.

Egyre távolabb a hatalomtól

Ez az ünnepi évforduló lehetőséget ad arra, hogy - a napi munkában kissé megállva - *visszatekintsünk a magyar felsőbbbíráskodás múltjára.* A legfelső szintű igazságszolgáltatás helyszíne kezdetben a *curia regis*, vagyis a királyi udvar volt. A történelmi fejlődés során a király ítélező szerepét a nádor, az országbíró és a királyi személynök vették át, 1723-ban pedig létrejött a királyi udvartól független, a hétszemélyes táblából és a királyi táblából álló Curia. Elmondható tehát, hogy *a Kúria egyre távolabbra került, a polgári korba érve pedig függetlenné vált a királyi hatalomtól, s a XI III. század végén már megfelelt azoknak a követelményeknek, amelyeket egy alkotmányos állam legfőbb bírói fórumával szemben támasztani lehet.*

A Kúria működése az 1849-től 1861-ig tartó időszakot kivéve *folyamatosnak*

tekinthető, egészen az 1949. évi XX. törvény hatálybalépéséig, amikor a legfőbb ítélkező fórum szerepét a Legfelsőbb Bíróság vette át. Az 1861-től a II. világháborúig terjedő időszakban a királyi Kúria - döntvényalkotó hatalma révén – egységessé, ellentmondás-mentessé és fejlődőképpé tette az akkor egységes kódexszel még nem rendelkező magyar magánjogot. Az 1861. évi Ideiglenes Törvénykezési Szabályok alapján *a Kúria gazdag tartalommal dolgozta ki az egyes jogintézményeket:* így született meg többek között az öröklési jogban az ági öröklés az özvegyi jog és a kötelesrész intézménye, a kártérítési jogban az objektív felelősségi rendszer és a veszélyes üzem, de ekkor alakult ki a személyiségi jogok védelme, a telekkönyvi jogcímvédelem vagy a gazdasági lehetetlenülés intézménye is. A büntetőjog területén is számos kérdésben mutattak irányt a Kúria döntvényei: így például a Büntető Törvénykönyv időbeli hatálya, a szabadságvesztés- büntetés középmértékének kiszámítása, a jogos védelem körében a jogtalan támadás előli kitérés kérdésében.

Az elmúlt hatvan év teherterelei, eredményei

A II. világháború utáni időszakot illetően felmerül a kérdés, hogy a Kúria újbóli visszaállítása után *miként tekintsünk a jogelőd Legfelsőbb Bíróságra több, mint 60 éves működésére.* Legutóbb 1944-től kezdődően a Kúria joggyakorlatot meghatározó helyzete megszűnt: *az 1950-es évek diktatúrájának vezetői a bírások egészére az országgyűlés eszközeként tekintettek, a bíraktól az ügyek felelősségteljes és pártatlan elbírálása helyett az előre gyártott, koncepciós perek levezénylését, ártatlan emberek megburcolásának jogi köntösbe öltöztetését várták.* Ez a törekvés nem kerülhette el a legfelső ítélkező fórumot sem, amely másodfokú fellebbeviteli fórummá vált, ítélezését az igazságügyi tárca irányította, működésére a függőség volt a jellemző. *Am nem feleldezhetünk meg arról, hogy a Legfelsőbb Bíróság bíráinak többségében ellenérzést váltott ki a megrendelésre történő ítélezés:* erről tanúskodik az 1950-ben, 1953-ban majd az 1956-os szabadságharc leverése után eltávolított legfelsőbb bírósági bírák magas száma – nevüket márványtábla őrzi. Az ezt követő időszakban, (az 1970-es, 1980-as években) a Legfelsőbb Bíróság az elvi iránymutatás eszközével

élve ismét máig ható jogfejlesztő tevékenységet folytatott: a büntetőjog terén kiemelkedők az élet és a testi épség büntetőjogi védelméről, az ittas vagy bódult állapotban elkövetett bűncselekményekben való felelősségről szóló elvi iránymutatások. A polgári jogi területén többek között az érvénytelenség jogintézményét értelmezték, a gyermekelhelyezés alapvető szempontjait fogalmazták meg, s tisztázták az elővásárlási jog hatálytalansága iránti per szabályait.

Ilyen előzmények nélkül 1989 után a Legfelsőbb Bíróság nem lehetett volna részese azoknak az igazságügyi reformoknak, amelyek a bírászkodást újból jogállami alapokra helyezték. Kiemelkedő jelentőségű e körben az 1997-es reform, amely a bírói öngazgatás megteremtése mellett a jogegységi eljárás bevezetésével ismét a legfelsőbb bírói fórumra bízta az ítélezés egysége feletti örködést.

Kölcsönhatások

Mindezek alapján meggyőződésem, hogy amint a Legfelsőbb Bíróság ítélező tevékenységére is hatott a Magyar Királyi Kúria joggyakorlata, így a 2011-ben visszaállított Kúria is alapozhat a Legfelsőbb Bíróság jogfejlesztő tevékenységére, különös tekintettel az elmúlt húsz év szellemi produktumára. Különösen igaz ez a közigazgatási jogra, ahol az elvi iránymutatás az 1990-es évekre maradt, hiszen a rendszerváltás előtt az állam közigazgatási bírói ellenőrzésének gondolata eretnokségnek számított. Ezt a lemaradást a közigazgatási bírászkodás az 1990-es években behozta: jelentős iránymutatásokat tett közzé a közigazgatási bírói bizonyítás, illetve a közigazgatási bírói megváltoztató jogkör értelmezése körében, és jutott el 1998-ra az adózási elveket érintő jelentős jogegységi döntések megfogalmazásáig. Hazánk európai uniós csatlakozását követően pedig számos európai jogi tárgyú iránymutatás is született. Mindezek alapján bátran kijelenthetjük, hogy hazánkban „a Kúriában olyan legfelsőbb bírósága van, amely, ha nem is zavartalanul, megszakítás nélkül, de állandó jogi folytonosság mellett immár közel egy évezrede működik.” (A Magyar Királyi Curia – Dr. Mendelényi László kúriai bíró tanulmánya. Különlenyomat a Jogállam 1929 november-decemberi számából, 18. old.) - nemzetmegtartó szerepéhez nem fér kétség.

Gazdag tartalmú elnevezés

A 150 éves évforduló mellett az újabb történelmi pillanatnak részesei vagyunk: a 2011. évi igazságszolgáltatási reform eredményeként nem csupán a bíróság szakmai és igazgatási vezetése vált ketté és kapott a Kúria jelentős új hatásköröket, hanem az ország legmagasabb szintű, az ügyeket véglegesen eldöntő bírói fóruma kapta vissza régi nevét. A régihez való visszatérés sohasem marad kritika nélkül, s ez igaz a Kúriára is, hiszen maga a „Kúria” szó a curia regis-re, azaz a királyi udvarra utal, ahol az ítélezés folyt. Nagyzolásnak is tűnhet az új elnevezés, hiszen az Európai Unió Bíróságát is Curia-ként emlegetik. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy itt többről van szó, mint egyszerű átnevezésről. A 2011. évi reform tudatosítja, hogy a magyar igazságszolgáltatás legmagasabb szintű szerve nem az 1949. évi XX. törvényvel jött létre, hanem sokkal korábban, s ekként örököse annak a szakmai és erkölcsi mércének, amely a magyar bírászkodás egészére kihatott, s azt jogállamivá és európai színvonalúvá tette. Másrészt a kibővített hatáskörű Kúria új jogosítványai megteremtik annak lehetőségét, hogy a legfőbb bírói szerv a XXI. század követelményeinek megfelelően működő, korszerű és hatékony igazságszolgáltatási csúcsszerv legyen.

Új jogosítványok

Melyek azok az új jogosítványok, amelyek 2012. január 1-jétől a Kúriát illetik meg?

- A helyi önkormányzati rendeletek megsemmisítése, amennyiben azok az Alaptörvényen kívüli más, magasabb szintű jogszabályba ütköznek.
- A helyi önkormányzatok törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapítása.
- Népszavazással kapcsolatos jogorvoslatok elbírálása.
- A bírói döntés ellen irányuló, ún. valódi alkotmányjogi panasz sikeressége esetén a konkrét jogvitában az alkotmányellenes helyzet megszüntetésének eljárési eszközének meghatározása.
- Az önkormányzati rendeletek feletti normakontroll-hatáskör gyakorlásának szervezeti és személyi feltételeinek megteremtése, azaz az önkormányzati tanácsok felállítása folyamatban van a Kúrián. Az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos teendőink koordinálása – a

kollégiumok bevonásával – egyelőre egyetlen kúriai tanácshoz tartozik.

Kiemelkedő jelentőségű az ún. valódi alkotmányjogi panasz bevezetése: a jogalkotó már nemcsak az alaptörvény-ellenes jogszabály konkrét ügyben történő alkalmazását, hanem magát a bírói döntést is az alapjogi sérelem lehetséges eseteként ismeri el, az Alkotmánybírósághoz benyújtott alkotmányjogi panasz kifejezetten a bírói döntés ellen is irányulhat. Ezzel lényegében a bíróságok jogalkalmazó, jogértelmező tevékenysége közvetlen alkotmányos kontroll alá kerül.

A Kúria ezzel kapcsolatos teendői abból adódnak, hogy Magyarországon az alkotmánybírászkodás nem része az igazságszolgáltatásnak: az Alkotmánybíróság csak azt döntheti el, hogy a meghozott ítélet összhangban van-e az Alaptörvénnyel. Éppen ezért az alapjogi szempontú vizsgálat alapján alaptörvény-ellenesnek bizonyult bírói döntés megsemmisítése nem jelenti egyúttal a jogvita lezárását. A megsemmisítés konkrét jogi hatálya az igazságszolgáltatás rendszerében dől el: a Kúria dönt arról, hogy az AB határozatából következően az első vagy a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasítja-e, vagy a felülvizsgálati kérelem tárgyában új határozat hozatalát rendel el. A Kúriának indokolt esetben az érintetteket is meg kell hallgatnia, és ezen eljárásait soron kívül kell lefolytatnia. Pozitívnak tartom nemcsak a Kúria, hanem az egész bírósági rendszer szempontjából, hogy ezáltal elterjedhet egyfajta alkotmányos szemlélet: az ítélező bíró nem csupán a napi munkája során használt anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem magát az Alaptörvényt is magas szinten lesz képes értelmezni és alkalmazni.

Köszönet, elismerés és tisztelet a nyugdíjba vonuló bírácoknak

Ezek az új jogosítványok természetesen természetesen többfeladatokat rónak a Kúriára és annak elnökére. Éppen ezért úgy vélem, hogy a 2011. évi igazságügyi reform keretében a bíróságok igazgatási és a szakmai vezetésének kettéválasztása a Kúria számára egyértelműen kedvező.

Hatályos törvényeink által elrendelt jelentős változásként kell említést tennünk arról a tényről, hogy a bírói kineve-

zés alsó korhatára 30 évre, a *szolgálati viszony megszűnésének korhatára a születési évtől függő nyugdíjkorhatárra változott*. Ez utóbbi komoly hatással lesz a Kúria összetételére is, hiszen ez év június 30-ától 20 bírótársunk éri el a nyugdíjkorhatárt. Ítélezési és intellektuális teljesítményük a Kúria joggyakorlatának, szellemi értékeinek fontos része, amelyért *nyugdíjba vonuló bírótársainkat köszönet, elismerés és tisztelet illeti*.

A Kúria jövője

A Kúria kiemelt feladata a jogegység követelményének, az országsszerte egységes ítélezési gyakorlat minden eddigénél hatékonyabb biztosítása, amely a jogbiztonságot szolgálja. Már 100 évvel ezelőtt is megfogalmazódott az az igény, hogy ne szülessenek egymással homlokegyenest ellentmondó ítéletek, ugyanakkor – mivel minden jogesetnek külön individualitása van – a bíró ne azt keresse, hogy miképpen lehet az egyes eseteket uniformizálni, ne kutasson mindenáron precedensek után, hanem az eldöntésre váró ügy minden részletét megvizsgálva, elsősorban az igazságos döntést keresse, s ezt sose áldozza fel pusztán a jogegység kedvéért.²

A jogegység ügyét nagyban elősegítik a joggyakorlat-elemző munkacsoportok, amelyek felállítására szintén az új jogszabályi rendelkezések teremtenek lehetőséget. A törvény értelmében a Kúria elnöke jogosult a vizsgálati tárgykörök meghatározására. A 2012-es évben öt elemző csoportot állítottunk fel, amelyek vizsgálni fogják többek között a hatályon kívül helyezési gyakorlatot büntetőügyekben, de a banki hitelezés általános szerződési feltételeivel kapcsolatos polgári jogi és pénzügyi jogi problémákat is.

A munkacsoportok személyi összetételét illetően elengedhetetlennek tartottam, hogy az elemző csoportok munkájába bevonjuk *az alsóbb fokú bíróságok felkészült bírúit*, a „változó valóság” (a Curia elnökének szava – tudósítás Oberschall Adolf kúriai elnök teljes ülési felszólalásáról. Jogtudományi Közlöny, Budapest, 1907. április 12.) által felvetett új problémákkal ugyanis ők találkoznak legelőször. A másik fontos szempont az volt, hogy *más jogászai szakmákat magas szinten művelő szakemberek* – például ügyvédek, egyetemi tanárok – is vegyenek részt az elemző munkában. Így a vizsgálatok eredményéről készült összefoglalók egy sokszínű, sokféle megközelítéssel dolgozó, valódi szakmai műhely álláspontját tükrözik majd. Ezen összefoglalók azután alapul szolgálhatnak a Kúria jogegységi tanácsainak eljárásához. A távlati cél az, hogy az elemző munka már azelőtt befejeződjön, hogy egy-egy bonyolult – s emiatt jellemzően sok évig elhúzódó – ügy a különböző szintű bírói döntések után végre eljut a Kúriához. *A felmerült kérdések kellő időben történő, egyértelmű tisztázásával ügyek sokaságát lehetne rövidebb idő alatt lezárni*, amivel sok pénzt takaríthat meg az ország, és ami legalább ugyanilyen fontos: közelebb kerülne a perek ésszerű időn belüli befejezéséhez, amely a jogállamiságnak fontos eleme.

Az új feladatok lelkiismeretes teljesítése mellett fontos az is, hogy *elegendő mennyiségű határozott kötelezettségünknek, a felülvizsgálati ügyek időszzerű elbírálásának, amelyek szintén a jogegység fontos eszközei*.

A jogegység biztosításán túl kiemelkedően fontosnak tartom a Kúria nyitottabbá tételét, a szakmai kapcsolatok erősítését *az Alkotmánybírósággal az alsóbb fokú bíróságok bí-*

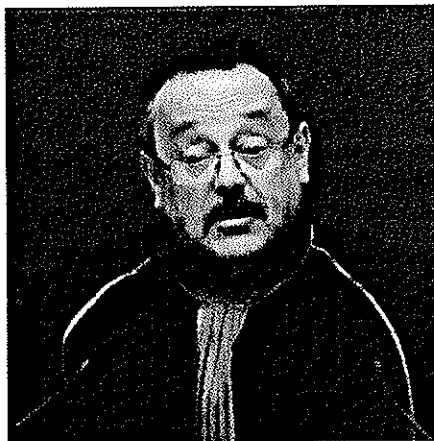
ráival és más jogászai hivatásrendekkel egyaránt. Éppen ezért a jövőben nagy hangsúlyt kívánok helyezni *az alsóbb fokú bíróságokon működő bírák Kúriára történő kirendelésére*, amelynek során az ideérkező bírák az ítélező tevékenységben is részt vehetnek. Ez nem csak a jó képességű, fiatal bírák szakmai fejlődését segíti elő, hanem a Kúria érdekeit is szolgálja: ha biztosítani akarjuk az ítélezés egységét, nem zárkozhatunk be – ismernünk kell a napi ítékezésben felmerülő problémákat. A kirendelés mellett szól az is, hogy a Kúria nem csak az igazságszolgáltatás legfelső fóruma, s nem csak az ítélezés egységét biztosító szakmai műhely, hanem egyben *az elődeink által ránk hagyott hivatáserköltsi normákat őrző és azokat a jövő bírói nemzedékének átadó intézmény*.

Iustitia regnorum fundamentum. „az igazság a hatalom talpköve” – ezt a jelmondatot vés-ték aranybetűkkel a régi Igazságügyi Palota homlokzatára, amelyet elődeink a Kúria otthonául szántak, s amely ma a Néprajzi Múzeumnak ad otthont. A Kúria tekintélyét az évezredek múlt mellett éppen az adja, hogy az igazságra törekedve alkalmazta és egyben formálta is a magyar jogot annak érdekében, hogy nemzetünk egységét és nyugalomát se partikuláris érdekek, se politikai ideológiák ne zavarhassák meg. *A Kúria elnökeként ezért nagy a felelősségem: minden erőmmel azon kell lennem, hogy Magyarország valamennyi bíróságán igazságos és egyben megnyugtató ítéletek szülessenek*. E kihívásnak megfelelnem azonban csak bírótársaim és a többi jogászai hivatásrend segítségével lehetséges, mindenkor szem előtt tartva egyik elődöm szavait: *„bármily szerény legyen is az erő, amelyet magunkban érziünk, azt a közügy szolgálatára fordítani első kötelességünk.”* ■

FORMING
INTERNATIONAL

OFFSHORE CÉGEK
alapításának közvetítése
előzetes bejelentkezés alapján

1088 Budapest, Rákóczi út 27/A. III. 1. tel.: 266-0054,
fax: 266-5351, www.forming.hu, info@forming.hu

Dr. Bánáti János

Közös feladat az igazságszolgáltatás iránti bizalom erősítése

A magyar ügyvédi kar 12 000 ügyvéd és több mint 5 000 ügyvédjelölt tagja üdvözlését tolmácsolta a Kúria emlékülésén az igazságszolgáltatás szakmai színvonaláért, a jogegységért alapvető felelősséget viselő Kúria elnökének, minden bírójának és rajtuk keresztül a magyar bírói karnak dr. Bánáti János, a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke.

Gyors ütemű, alapvető változásokat hozó világunkban, amikor szinte naponta érik újabb és újabb kihívások az igazságszolgáltatást, nem árt időnként megállni és visszatekinteni a múltba, amikor még lassabb volt az idő folyása.

A mai ünnepség alkalmat nyújt a múltba nézésre.

A múltba nézünk, mert ahhoz, hogy jobban értsük a jelent és nagyobb esélyünk legyen a jövő jobbítására szükség van a nemes történelmi hagyományok felelevenítésére.

Tisztelnél fogva a bírói és az ügyvédi hivatásrend közös útjának néhány kiemelkedő pillanatát villantanám fel abban a bizakodásban, hogy ez egyben irányt mutat nekünk a közös jövőt illetően is.

A Kúria 150 évvel ezelőtti alapítására emlékezünk, ezért magam is a XIX. századból, a magyar jogtörténet e fényes századából merítem az emlékeket.

Az ügyvédség hivatásrendbe szerveződésének is ez volt százada, 1866-ban alakult meg a Budapesti Ügyvédi Egylet, majd az 1874-es törvény lehetővé tette 1875-ben a kamarák megalakulását.

A XIX. század második felétől az első világháborúig töretlen a magyar jogi élet, a jogirodalom, a jogtudomány és az igazságszolgáltatás fejlődése.

Jogi életünk ezen virágkorában a bírói és ügyvédi kar helyzetét, egymáshoz való viszonyát talán leginkább azzal tudom jellemezni, ha idézem Oberschall Adolf kúriai elnök székfoglaló beszédének egy gondolatát:

„Kiváló súlyt helyezek arra, hogy a bírói és ügyvédi kar a lehető legjobb viszonyban legyenek egymással. A kölcsönös előzékenység itt nemcsak illemszabály, hanem egyúttal igazságügyi érdek

is”, mert, ahogy Csemegi Károly fogalmazott ugyanerről a kérdéstről: „a legjobb bírói kar mellett is szükség van egy magas szellemű, tekintélyes ügyvédi karra.”

A magyar ügyvédi kar megfelelt ezen elvárásnak, hiszen olyan jeles személyiségeket tudott tagjai között, mint pl. Horváth Boldizsár, Szilágyi Dezső, Eötvös Károly.

Az ügyvédi és bírói kar kiválóságai vezető szerepet tölthettek be a szinte minden jogterületre kiterjedő kodifikációban, és részt vállaltak a haladó jogi gondolatok elterjesztésében.

Persze mind a bírói, mind az ügyvédi munka korszakfüggő, a kor gazdasága, társadalma által meghatározott.

Ezért e nemes hagyományokra építve, de azokat megújítva kell a mai kor igényéhez igazítva végezni munkánkat.

Mint ahogy a mai korhoz igazíthatjuk, aktualizálhatjuk Szabó Miklós kúriai elnök 1888. évi beiktatásakor mondott szavait:

„A Kúria, mindnyájunk feladata a jogszolgáltatás, melynek fő és elengedhetetlen kelléke az alaposág és amennyire ezzel összeegyeztethető, a gyorsaság is. De bármily alapos, bármily gyors legyen, az igazságszolgáltatás céljának teljesen csak akkor felel meg, ha a jogkereső közönség határozatainkat megnyugvással fogadja. Határozataink megnyugvással fogásához kívántatik a közönség bizodalma.”

E veretes szavak máig szóló érvényes üzenetet tartalmaznak.

Egyet kell értenünk azzal, hogy a gyorsaság csak az alaposággal összeegyeztetve lehet cél, nem mehet annak rovására. Mint ahogy egyet kell értenünk azzal, hogy a közösség a társadalom bizodalma

nélkül az ítéletek elfogadása nem lehetséges.

A magyar ügyvédi kar vezetése tudatában van felelősségének e körben is, tudatában van annak, hogy sok még a teendőnk az igazságszolgáltatás iránti bizalom erősítésében.

Sok még a teendőnk az igazságszolgáltatás jobbítása érdekében, de sok kiaknázatlan lehetőségünk van a szakmai együttműködésre, ami nélkülözhetetlen a jövő igazságszolgáltatásában.

Ezért üdvözljük Elnök Úr kezdeményezését, hogy az ügyvédi kar a gyakorlati problémák összegyűjtésével széles körű tapasztalatával segítse a Kúria által irányított szakmai vizsgálatokat.

Üdvözljük, hogy az ügyészség és az ügyvédi kamarák képviselői a jövőben még intenzívebben kapcsolódhatnak be a bíróságok kollégiumainak szakmai munkájába.

Számos kiaknázatlan lehetőség van a bírósági fogalmazói ügyvédjelölti képzés egymáshoz igazításában, abban, hogy a bírósági képzésben, továbbképzésben ügyvéd előadók, az ügyvédjelölti, ügyvédi továbbképzésben mind több bíró adjon elő.

Befejezésül ismét egy volt kúriai elnököt idéznék: Günther Antal kúriai elnök beiktatásakor a következőket mondta: „Erős a hitem, hogy az egész bírói és ügyészi testületnek magasan szárnyaló közszelleme, és az ügyvédi kar által sikerrel fogjuk megoldani az előttünk álló nagy feladatokat.”

Több mint száz évvel e szavak elhangzása után magam is e hit jegyében kívánom a bírói karnak, a Kúriának és valamennyiünknek, hogy az előttünk álló nagy feladatokat meg tudjuk oldani. ■

Orbán Viktor

„Az igazság csak azt védi meg, aki elég erős ahhoz, hogy megvédje az igazságot”

Kúria a Kossuth téren

A Kúria ünnepi ülésén beszédet mondott Orbán Viktor miniszterelnök. A kormány elkötelezett abban, hogy „a Kúria a régi fényében ragyoghasson”, ezért készen áll megtalálni annak módját, hogy a Kúria minél hamarabb ismét a régi épületét használhassa – emeli ki a miniszterelnöki negállapítást az MTI. Ha a Kúria - korábbi nevén Legfelsőbb Bíróság - visszaköltözik régi épületébe, a Kossuth Lajos téri Igazságügyi Palotába - amely jelenleg a Néprajzi Múzeumnak ad otthont -, a miniszterelnök szerint helyreállhat a Kossuth téren az az „alkotmányos háromszög”, amelyet a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom alkot.

A bírák nyugdíjazásáról

A bírák nyugdíjazásának új szabályairól szólva, elmondta: tisztában vannak a vál-

tozás okozta sérelmekkel, de a parlament és a kormány a módosítást nem az igazságszolgáltatási reform, hanem az új általános nyugdíjrendszer részének tekinti. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy minden érintett bíró esetében méltányos elbánásra törekednek, és tisztelettel tekintenek a munkájukra.

Orbán Viktor kitért arra is: „a mostani kétharmad után is van élet”, és szerinte a kétharmados szabályok fenntartása egy folyamatos konszenzuskényszert épít a rendszerbe, amelynek - meggyőződése szerint - a jövőben az igazságszolgáltatás az előnyét fogja érezni.

„Nem lehet úgy élni, ahogyan eddig”

A miniszterelnök ismét beszélt arról, hogy Európa válsága miatt a jövőben nem lehet majd úgy élni, ahogyan eddig. Új európai rend fog kialakulni, amelyben

új erőcentrumok jelennek meg, egyes államok felemelkednek, mások hátrébb sorolódnak – mondta. Magyarországra rátérve pedig úgy fogalmazott: a 2010-ben kétharmados többséggel megválasztott Országgyűlés vállalta a megújulás felelősségét, az eszközöket „jól, rosszul használjuk”, erről mindenkinek meglehet a maga véleménye.

Az igazságszolgáltatás átalakításával kapcsolatban Orbán Viktor úgy vélekedett, a határozott és megalapozott értékeléshez hosszabb időre lesz szükség, jelezte ugyanakkor: a mostani változtatásokhoz új pénzügyi lehetőségeket is kötöttek, hogy „a sok esetben valóban méltatlan körülmények közül az igazságszolgáltatást ki tudjuk szabadítani”.

Parlamentáris vagy prezidenciális?

A miniszterelnök felidézte, a parlament megalakulásakor választ kellett adniuk arra a kérdésre, hogy parlamentáris vagy prezidenciális rendszerre van-e szükség. Végül történeti és jogtiszeleti okokból amellet döntöttek - bár több érv is szólt a prezidenciális rendszer felé való elmozdulás mellett -, hogy a magyar közjogi rendszer továbbra is a parlamentarizmus keretei között működjön. „Ehhez értünk, ezt ismerjük” - tette hozzá.

Emlékeztetett arra a döntésükre is, hogy az ügyészséget nem rendelik a kormány alá, hanem továbbra is a parlament alatt marad, sőt az igazságszolgáltatás általános reformját sem úgy képzelték, hogy „a kormány felé állapítják meg az igazságszolgáltatás felelősségét, hanem azt is inkább a parlament kezében” hagyták.

Pártatlanul, igazságosan, gyorsan

Az igazságszolgáltatási reform, a hamarosan elfogadandó új polgári és büntető törvénykönyv, valamint az új közigazgatási rendszer elismerésre méltó munka - összegezte véleményét Orbán Viktor, aki a beszédét azzal zárta, bár az igazságszolgáltatás alapvetően demokráciakérdés, de van egy másik fontos nézőpont is, mégpedig az, hogy a jogát kereső polgár bízhat-e abban, hogy az igazságszolgáltatás pártatlanul, igazságosan és gyorsan ítélik az ügyében. „Az igazság csak azt védi meg, aki elég erős ahhoz, hogy megvédje az igazságot” - vélekedett a kormányfő. ■